

Pierwsza strona broszury. Tytuł, na górze strony: Ocena stosowania zasad horyzontalnych. Najważniejsze wyniki badania ewaluacyjnego Ewaluacja systemu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz stosowania zasad horyzontalnych.

Druga strona broszury. Tytuł: ocena procedur i rozwiązań zastosowanych w ramach systemu realizacji RPO WSL. Pod spodem treść: Na poszczególnych etapach wdrażania RPO WSL są stosowane odpowiednie procedury i rozwiązania zapewniające realizację zasad horyzontalnych. Zidentyfikowane działania cechuje także zgodność z zapisami Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 oraz Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020. Konsekwencją dość rozbudowanych wymagań stawianych beneficjentom jest duża dostępność informacji o sposobie realizacji zasad horyzontalnych w projektach. Pracownicy IZ i IP zajmujący się oceną projektów wysoko ocenili stopień wystarczalności informacji zamieszczanych przez wnioskodawców do rzetelnej oceny - blisko 60% oceniło stopień wystarczalności na 4 lub 5 na skali od 1 do 5. Beneficjenci pozytywnie ocenili działania informacyjno-promocyjne związane z zasadami horyzontalnymi (dostępność materiałów, przydatność szkoleń oraz pomoc udzielana w trakcie kontaktu z pracownikami IZ/IP). Kluczowe znaczenie dla wdrażania zasad horyzontalnych ma etap oceny aplikowania i oceny wniosków o dofinansowanie. Analiza benchmarkingowa wskazuje, że podejście zastosowane w RPO WSL jest relatywnie rozbudowane i pogłębione – w odniesieniu do zasad równościowych i zasady zrównoważonego rozwoju każdy wnioskodawca jest zobowiązany do podania szczegółowych informacji o planowanym sposobie realizacji danej polityki horyzontalnej. Pod treścią znajduje się wykres kolumnowy: wykres 1: ocena stopnia wystarczalności dla pracowników iz i ip rpo wsl informacji we wnioskach o dofinansowanie opisujących sposób wdrażania zasad horyzontalnych. 1: Bardzo niski stopień wystarczalności: 1%; 2: 3%; 3: 21,2%; 4: 36,4%; 5: informacje w pełni wystarczające: 22,2%; nie wiem trudno powiedzieć: 16,2%. Pod wykresem treść: Konsekwencją dość rozbudowanych wymagań stawianych beneficjentom jest duża dostępność informacji o sposobie realizacji zasad horyzontalnych w projektach. Pracownicy IZ i IP zajmujący się oceną projektów wysoko ocenili stopień wystarczalności informacji zamieszczanych przez wnioskodawców do rzetelnej oceny - blisko 60% oceniło stopień wystarczalności na 4 lub 5 na skali od 1 do 5. Zakres wskaźników obligatoryjnych dla beneficjentów został oceniony, jako wystarczający do monitorowania zasad horyzontalnych przez 56% pracowników IZ i IP zajmujących się monitorowaniem. Przeprowadzona analiza wykorzystywanych wskaźników potwierdziła, iż w ramach systemu monitorowania występują adekwatne mierniki, lecz zidentyfikowano również pewne deficyty w tym zakresie np. niesprawozdawanie liczby osób z niepełnosprawnościami w Osi priorytetowej 8 czy brak sprawozdawania skali tworzonych miejsc pracy w podziale na płeć w Osi priorytetowej 3. Beneficjenci pozytywnie ocenili działania informacyjno-promocyjne związane z zasadami horyzontalnymi (dostępność materiałów, przydatność szkoleń oraz pomoc udzielana w trakcie kontaktu z pracownikami IZ/IP).

Trzecia strona broszury. Tytuł: wpływ podejmowanych działań na zmianę postrzegania zasad horyzontalnych. Treść: Zarówno wśród beneficjentów, jak i uczestników projektów oraz przedstawicieli instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu zauważalne są efekty związane ze wzrostem świadomości / zmianą postrzegania zasad horyzontalnych. Pod spodem wykres słupkowy: wykres 2: udział osób wskazujących na wzrost wiedzy lub zmianę sposobu postrzegania zasad horyzontalnych. Dane wykresu: beneficjenci: 66,3%; uczestnicy projektów: 60,3%; pracownicy IZ i IP zajmujący się kwestiami związanymi z zasadami horyzontalnymi: 38,5%. Pod wykresem treść: Prawie 2/3

beneficjentów wskazało, iż w wyniku realizacji zadań związanych z realizacją projektów wśród osób zajmujących się projektem nastąpił wzrost wiedzy lub świadomości w zakresie zasad horyzontalnych. Głównie dotyczyło to zasady równości szans i niedyskryminacji, zasady równości szans kobiet i mężczyzn, zasady zrównoważonego rozwoju, a rzadziej zasady partnerstwa. W przypadku pracowników IZ i IP zajmujących się kwestiami związanymi z zasadami horyzontalnymi 38,5% badanych przyznało, iż w wyniku realizacji obowiązków zawodowych zmienił się ich sposób postrzegania kwestii związanych z zasadami horyzontalnymi. Głównie dotyczyło to kwestii związanych z zasadą równości szans i niedyskryminacji, a rzadziej z pozostałymi politykami horyzontalnymi. Ponad 60% badanych uczestników projektów wskazała na osiągnięcie wzrostu wiedzy w obszarach związanych z poszczególnymi zasadami horyzontalnymi - lepszą wiedzę / zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych lub lepszą wiedzę na temat równości szans kobiet i mężczyzn. Kolejny tytuł na stronie: realizacja zasad horyzontalnych a zarządzanie zasobami instytucji. Treść: Ponad 60% badanych pracowników IZ i IP dostrzega reguły lub inne rozwiązania mające na celu realizację zasad horyzontalnych w pracy instytucji. Głównie dotyczy to zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasady równości szans i niedyskryminacji, a rzadziej pozostałych zasad. Większość - 70,7% badanych pracowników IZ i IP przyznało, iż ich miejsce pracy jest dostępne dla osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przeprowadzone analizy wskazują, że nie ma aktualnie pilnej potrzeby zwiększania aktywności IZ/IP w zakresie implementacji zasad horyzontalnych w odniesieniu do pracy instytucji.

Czwarta strona broszury. Tytuł: ocena skuteczności i trwałości realizacji zasad horyzontalnych. Treść: Według informacji udzielonych przez beneficjentów w badaniu ilościowym udział projektów z EFS i EFRR, w których założony został pozytywny wpływ na realizację poszczególnych zasad horyzontalnych kształtuje się następująco. (Tutaj pod spodem znajdują się cztery punkty, każdy oznaczony ikoną. Dla każdego z tych punktów pokazane są dane procentowe dla EFS oraz EFRR): Zasada równości szans i niedyskryminacji (symbol człowieka na wózku inwalidzkim): 66% EFS; 47% EFRR; Zasada równości szans kobiet i mężczyzn (symbol połączonych obu płci): 68% EFS; 29% EFRR; Zasada zrównoważonego; Rozwoju (symbol recyklingu): 59% EFS; 23% EFRR; Zasada partnerstwa (symbol trojga dłoni skierowanych ku sobie): 40% EFS; 28% EFRR. Pod spodem treść: Sytuacja zróżnicowanej skali projektów posiadających pozytywny wpływ na realizację zasad horyzontalnych w projektach EFRR i EFS jest sytuacją naturalną, wynikającą ze specyfiki wsparcia w ramach poszczególnych funduszy. Beneficjenci wysoko ocenili skuteczność w osiąganiu w projektach założonego wpływu na realizację zasad horyzontalnych oraz trwałość. W przypadku obu funduszy oraz wszystkich zasad horyzontalnych średnia ocena skuteczności i trwałości oscyluje wokół 4,40 na skali od 1 do 5. Jednocześnie we wskaźnikach powiązanych z zasadami horyzontalnymi mamy do czynienia z wyższym średnim stopniem realizacji wartości docelowej niż we wskaźnikach niepowiązanych z zasadami horyzontalnymi. Sytuacja ta wskazuje na generalny brak problemów w osiąganiu w projektach założonego poziomu efektów związanych z poszczególnymi zasadami horyzontalnymi. Pod spodem wykres: wykres 2: efekty projektów najczęściej wskazywane przez uczestników. Dane wykresu: zdobycie nowej wiedzy lub umiejętności: 76,5%; większa wiara we własne siły i zadowolenie z siebie: 75,4%; większa samodzielność w życiu codziennym: 60,8%; zdobycie doświadczenia zawodowego: 46,8%; większa niezależność finansowa od innych osób: 42,2%. Pod spodem treść: Zdecydowana większość - 94,9% uczestników obejmujących osoby zagrożone dyskryminacją uzyskało efekty dzięki udziałowi w projekcie, co świadczy o wysokiej skuteczności wsparcia. Najczęstszymi efektami były zdobycie nowej wiedzy lub umiejętności (76,5% uczestników), większa wiara we własne siły / zadowolenie z siebie (75,4%), większa

samodzielność w życiu codziennym (60,8%), zdobycie doświadczenia zawodowego (46,8%) oraz większa niezależność finansowa (42,2%).

Piąta strona broszury. Tytuł: wpływ realizowanych projektów na poprawę sytuacji osób dyskryminowanych. Treść: Istnieje wyraźne powiązanie oddziaływania na realizację zasad horyzontalnych z zakresem interwencji. Zakładany wpływ projektu na realizację danej polityki horyzontalnej odzwierciedla to, w jakim obszarze interwencji przedsięwzięcie jest realizowane. Sytuację tę należy ocenić pozytywnie. Pod spodem wykres: wykres 5: udział projektów, w których założono poprawę sytuacji kobiet oraz osób z niepełnosprawnością. Dane wykresu: EFRR: kobiety: 51%; osoby z niepełnosprawnością: 76,9%; EFS: kobiety: 69,4%; osoby z niepełnosprawnością: 71,1%; Ogółem: kobiety: 59,7%; osoby z niepełnosprawnością: 74,1%. Pod wykresem treść: Zgodnie z informacjami udzielonymi przez beneficjentów w badaniu ilościowym, w 74,1% projektów założono poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami, przy czym nieco częściej miało to miejsce w przypadku projektów EFRR (76,9%) niż EFS (71,1%). Poprawę sytuacji kobiet założono w przypadku 59,7% projektów, przy czym wyraźnie częściej zakładano ją w projektach EFS (69,4%) niż EFRR (51,0%). Projekty RPO WSL 2014-2020 charakteryzują się wysoką skutecznością, jeśli chodzi o osiągnięcie założonej poprawy sytuacji osób zagrożonych dyskryminacją. Poprawę sytuacji kobiet udało się osiągnąć w 92,3% projektów, a osób z niepełnosprawnością w przypadku 86,1% projektów, w których taką poprawę zakładano. Projekty EFS charakteryzują się w tym zakresie wyższą skutecznością niż projekty EFRR. W większości projektów, w których uczestniczyli odbiorcy wsparcia podejmowane były działania zapewniające adekwatność udzielanej pomocy do potrzeb uczestników. Jest to istotny czynnik i pozytywnie oddziałujący na osiągnięcie efektów w postaci poprawy sytuacji osób dyskryminowanych. Wniosek ten potwierdza wysoka ocena adekwatności wsparcia z perspektywy uczestników. Nie występują znaczące różnice, jeśli chodzi o skalę występowania poszczególnych efektów w ramach wyodrębnionych grup istotnych dla poszczególnych zasad horyzontalnych (kobiety / mężczyźni, osoby z niepełnosprawnością, osoby sprawujące opiekę nad osobą zależną). Dotychczas dosyć rzadko wykorzystywany był w projektach mechanizm racjonalnych usprawnień (3,8% projektów), lecz nie świadczy to o słabości tego instrumentu. Niski stopień wykorzystania mechanizmu, może wynikać z faktu, iż w wielu projektach nie pojawiają się potrzeby wprowadzania udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami. Natomiast w przypadku projektów, które z góry zakładają udział osób z niepełnosprawnościami, koszty z tym związane są już przewidziane i mechanizm racjonalnych usprawnień nie ma zastosowania.

Szósta strona broszury. Tytuł: charakterystyka działań w celu realizacja zasad horyzontalnych. Treść: W celu realizacji poszczególnych zasad horyzontalnych w projektach podejmowane były następujące działania: Podtytuł: zasada równości szans i niedyskryminacji. Treść: redukcja barier architektonicznych; zapewnianie dostępności rozwiązań informatycznych / witryny internetowej; sposób rekrutacji dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością; zapewnienie szerokiej dostępności produktów projektu; wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych uwzględniających potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnością (możliwość pracy zdalnej, transport dla uczestników, elastyczne otwarcia biura projektu). Podtytuł: zasada równości szans kobiet i mężczyzn. Treść: Prowadzenie działań rekrutacyjnych w sposób zapewniający równy dostęp; prowadzenie działań rekrutacyjnych w sposób zapewniający preferencje dla przedstawicieli płci zidentyfikowanej w diagnozie, jako znajdująca się w gorszej sytuacji; zapewnienie dostępności produktów projektu bez względu na kryterium płci; rozwiązania w zakresie elastyczności uczestnictwa w projekcie (formy zdalne); przygotowanie treści i formy wszelkich materiałów dotyczących projektu w sposób niedyskryminujący; uwzględnianie zasad równościowych w procesie zarządzania projektem. Podtytuł: zasada zrównoważonego rozwoju. Treść:

elektronizacja i informatyzacja działań realizowanych w projekcie (zarówno w aspekcie oferowanego wsparcia, jak i zarządzania projektem); wykorzystanie sprzętu i urządzeń elektro oszczędnych; wdrożenie energooszczędnych i/lub proekologicznych rozwiązań technologicznych w ramach realizowanej inwestycji; minimalizacja zużycia różnego rodzaju zasobów wykorzystywanych w projekcie; prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących zagadnień związanych z ochroną środowiska. Podtytuł: zasada partnerstwa. Treść: realizacja projektu w formule partnerskiej; współpraca międzysektorowa; współpraca i konsultacje z adresatami działań projektowych lub innymi istotnymi kategoriami interesariuszy. Drugi tytuł na stronie: wpływ obowiązku stosowania zasad horyzontalnych na system realizacji. Treść: Mamy do czynienia z niewielką skalą występowania wyzwań i problemów związanych z realizacją polityk horyzontalnych, co potwierdzają opinie przedstawicieli IZ i IP oraz realizatorów projektów. Jednocześnie mimo dość rozbudowanych wymagań informacyjnych na etapie aplikowania realizatorzy rzadko dostrzegają dodatkowe obciążenia administracyjne związane z realizacją zasad horyzontalnych. Jeśli takie obciążenia są dostrzegane, to ocenia się je zazwyczaj, jako średnio uciążliwe.

Siódma strona broszury. Tytuł: rekomendacje pobadawcze. Treść: W odniesieniu do realizacji zasad horyzontalnych w badaniu sformułowano następujące rekomendacje: 1. Wzmocnienie potencjału merytorycznego wnioskodawców / beneficjentów w zakresie realizacji zasad horyzontalnych. 2. Rozważenie w przyszłym okresie finansowania zmiany podejścia do procesu oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem realizacji zasad horyzontalnych, z uwzględnieniem zarówno konieczności zapewnienia zgodności projektów z tymi zasadami, jak i kwestii minimalizacji złożoności całego procesu oceny. 3. Wprowadzenie lub utrzymanie szczegółowych rozwiązań optymalizujących kwestię realizacji zasad horyzontalnych w RPO WSL. Drugi tytuł na stronie: wybrane dobre praktyki w realizacji zasad horyzontalnych. Treść: W ramach badania zidentyfikowano m.in. następujące dobre praktyki realizacji poszczególnych zasad horyzontalnych: Zasada partnerstwa: Zawiązanie formalnego partnerstwa; Współpraca projektodawcy z odbiorcami rezultatów projektu i innymi interesariuszami; Upowszechnianie rezultatów wśród różnych kategorii interesariuszy. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn: Działania promocyjne dotyczące przełamywania i przewycięzania stereotypów; Elastyczność w zakresie sposobu realizowania wsparcia oraz zapewnienie wsparcia towarzyszącego; Przewycięzanie jednostkowych barier mentalnych; Uwzględnianie specyficznych potrzeb przedstawicieli danej płci. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami: Stosowanie określonych rozwiązań architektonicznych i informatycznych; Szerokie podejście do działań antydyskryminacyjnych; Precyzyjne diagnozowanie potrzeb osób zagrożonych dyskryminacją; Działania o charakterze promocyjnym w odniesieniu do zjawiska dyskryminacji. Zasada zrównoważonego rozwoju: Podejmowanie działań w zakresie oszczędnego gospodarowania zasobami; Uwzględnianie kwestii środowiskowych w opracowaniu i zakupie technologii; Podejmowanie działań podnoszących poziom świadomości ekologicznej; Szerokie podejście do realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Ósma strona broszury: Na dole strony znajdują się informacje: Wykonawca badania (obok symbol pracowni badań i doradztwa re source): Pracownia Badań i Doradztwa "Re-Source" ul.Spławie 53; 61-312 Poznań tel. 61 622 92 06 - 07; fax 61 622 92 08 biuro@re-source.pl; www.re-source.pl. Zamawiający (obok godło województwa śląskiego): Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego Ul. Ligonja 46; 40-037 Katowice tel. 32 20 78 888; 32 77 99 282 www.slaskie.pl e-mail: kancelaria@slaskie.pl. Obok tych informacji znajduje się logo: „Razem zmieniamy śląskie”. Pod spodem znajdują się logotypy: logo „Fundusze Europejskie – Program Regionalny; flaga Rzeczypospolitej Polskiej; logo Województwa Śląskiego; flaga Unii Europejskiej z podpisem: Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne.